Вступ до КНИГИ РУТ

Рут була моабійкою. До її країни переїхала родина ізраїльтян, і вона вийшла заміж за одного із її синів. Книга описує стосунки Рут зі своєю свекрухою та стосунки, які вона поступово розвиває з Богом. Події цієї історії розгортаються в морально неспокійний період правління суддів і різко контрастують із депресивним, неприємним тогоденням. Ця книга є ніби оазисом у пустелі розбещеності; ніби запашною квіткою в саду, зарослому духовним бур'яном і колючками; і ніби солодким ароматом серед повсюдного смороду відступництва.

Особливі звичаї /правові аспекти

1. Левіратний закон про діверство (Второзаконня 25:5–6): відповідні «чоловіки з найближчих родичів» (Рут 2:20) мали бути повідомлені про обов'язок «підняти ім'я» померлого бездітного родича, одружившись із його вдовою. Ініціювати цей процес мала вдова.

2. Лягти при ногах і «простягнути крило» (3:9): цими діями жінка давала зрозуміти, що була готова до шлюбу з конкретним чоловіком, який мав виконати з нею левіратний закон про діверство.

3. Дати своє взуття комусь (4:7): ця дія символізує проведення юридичної операції, у цьому випадку – закріплює згоду попереднього родича відмовитися від свого права викупу на користь іншого чоловіка за ступенем спорідненості. Це нагадує нотаріальне завірення документа або підписання договору в наш час.

Зміст

1. Рішимість Рут
2. Стосунки Рут із Боазом
3. Приготування до шлюбу
4. Шлюб і народження сина

Головна тема

Навіть посеред повсюдного нехтування Божими заповідями, коли все суспільство і навіть Божий народ перебувають у стані морального хаосу та духовного занепаду, звичайні люди, яких громадськість навіть не помічає, провадять своє життя у гармонії з Богом і Його волею. Навіть люди, про яких і не подумаєш – як-от моабійка, – можуть підкорятися небесному Богу, у той час, коли всі навколо них роблять прямо протилежне. Бог вершить Свою волю через тих, хто кориться Його проводу, незалежно від переважного стану духовності у суспільстві на той момент. У потоці історії Бог неухильно просуває Свій задум привести Христа у світ, і в кожен момент історії Він піклується про Своїх вірних і їхнє благополуччя. Крім того, Бог не «прив'язаний» до одного народу – Він піклується і про поган, так що включає до родоводу Свого Сина і чужоземку. Боаз служить **прообразом** Христа, виступаючи як родич-викупитель, – близький родич, який має право викупити (Римлян 1:3; Євреїв 2:14); він міг заплатити необхідну ціну викупу (1 Петра 1:18–19), і був готовий це зробити (Галатів 2:20; Євреїв 10:7).

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 3

КНИГА РУТ

1:20 аБукв. *Приємна*

bБукв. *Гірка*

3:9 аАбо *простягнеш край свого одягу на твою рабу*

3:15 аЗа багатьма єврейськими манускриптами, сирійськими перекладами та Вульгатою; в масоретському тексті, Септуагінті й Таргумі – *він*.

4:1 аЄвр. *пелоні алмоні*

4:10 аМожливо, його громадська посада

[4:13–22] У вірші 17 вперше згадується Давид, син Єссея та майбутній цар Ізраїлю. Події Книги Рут відбувалися за кілька десятиліть до народження Давида (Рут 1:1), але правнука Рут двічі згадано наприкінці оповідання (4:17, 22), щоб акцентувати увагу на родоводі Месії від сина Юди, Переца (Рут 4:18; Буття 38:29; пор. 49:10), до Обеда (сина Рут) й до Давида, якому Бог обіцяв нащадка, який заснує вічне Царство (2 Самуїла 7:12–13; Псалом 88:4–5; Луки 3:31–33).

Багато скептиків сумніваються, як Давид міг бути нащадком моабійки Рут і при тому стати царем Ізраїлю, обраним Самим Богом (1 Самуїла 16:1–13). Адже Мойсей написав: «Аммонієць і моабієць не ввійдуть на Господні збори; навіть їхнє десяте покоління не ввійде на Господні збори й аж довіку» (Второзаконня 23:3). То як цар Давид, правнук моабійки, міг бути допущений на «Господні збори»?

По-перше, потрібно розглянути значення фрази «не ввійде **на Господні збори**». Чи Мойсей мав на увазі, що аммонійці чи моабійці не могли жити в межах кордонів Ізраїлю? Або вони не могли стати частиною спільноти ізраїльтян загалом? Чи вони не могли зібратися разом і стати частиною фактичного зібрання ізраїльтян (пор. Второзаконня 5:22; 9:10; 10:4; 18:16)? Жоден з них не міг стати одним із старійшин чи вождів народу, які часто збиралися разом (пор. Второзаконня 31:28, 30)? Або вони не могли стати частиною релігійної громади (пор. Левіт 21:17–21), тобто, їм було заборонено «брати участь у релігійних обрядах, які відправлялися по домах і в наметі зустрічі, а пізніше в храмі»[1]? У той час як Мойсей і ті ізраїльтяни, які вперше отримали цей наказ, безсумнівно, розуміли точне значення цього припису з Второзаконня 23:3, ті, хто живе через 3500 років після того, як був даний закон Мойсея (і хто ніколи не мусив дотримуватися його), можуть так ніколи й не дізнатися, що саме мав на увазі Господь. А оскільки ні християни, ні скептики не можуть знати напевно, що саме означає вислів «Господні збори» у Второзаконня 23:3, то очевидно, що жодної **доведеної** суперечності не існує.

По-друге, серед ізраїльтян і навколо них жили різні «чужинці». Оскільки два з половиною племені Ізраїлю населяли східний берег Йордану (Числа 32), де жили моабійці та аммонійці й де на той час таборували ізраїльтяни (Второзаконня 1:5; 29:1), коли Мойсей дав обмеження щодо моабійців та аммонійців у Второзаконня 23:3, він мав на увазі необрізаних «чужинців» або «захожих» моабійців та аммонійців, яких ніколи не мали допускати до загальної ізраїльської громади. Рут могла бути моабійкою за своїм **етнічним** походженням, але за своїми **релігійними** переконаннями вона віддано слідувала за Богом (Рут 1:16–18), сприйняла закон Мойсея та дотримувалася його (Рут 3:1–18; 4:1–12; Второзаконня 25:5–10)[2]. Тому вона та її вірні нащадки (включно з Давидом) були правомірно прийняті як частина ізраїльської громади.

Ще одна причина, чому припис із Второзаконня 23:3 не стосувався Рут та її нащадків, полягає просто в тому, що **мати**-неізраїльтянка **не** визначала національність своїх нащадків. Хоча дружина Йосифа була єгиптянкою, їхні сини Єфрем і Манасія не стали єгиптянами (Буття 41:50–52). Шлюб Мойсея з мідіямкою Ціпporою (Вихід 2:11–25) не позбавив їхніх синів Ґершома та Еліезера можливості бути ізраїльтянами (Вихід 2:22; 18:1–4), а також не зробив їх мідіямцями.

Одруження Салмона з Рахаб (єрихонською повією) не означало, що їхній син Боаз був визнаний єрихонським язичником (Матвія 1:5). І моабійка Рут, дружина Боаза, не зробила свого сина Обеда, онука Єссея, правнука Давида чи своїх далеких нащадків Йосифа та Марію (земних батьків Ісуса) нічим іншим, ніж законними нащадками Авраама (Матвія 1:1–17; Луки 3:23–38), відповідно до того, як стандартно визначалася ізраїльська спадщина. В очах усього Ізраїлю Давид був ізраїльтянином з племені Юди, і був моабійцем не більше, ніж єрихонцем[3].

Хоча Боаз, Рут і Давид не були безгрішними (Римлян 3:23) й порушували різні старозавітні заповіді (пор. 2 Самуїла 11 – 12), ні вони, ні Бог (обираючи Давида царем над Ізраїлем) не зневажали і не порушували припису з Второзаконня 23:3.

4:20 аЄвр. *Салмах*

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Earl Kalland (1992), *The Expositor's Bible Commentary: Deuteronomy* (Grand Rapids, MI: Zondervan), 3:140.
2. Деякі вважають, що Неемії 13:1, 25, 27 суперечать цьому поясненню про Рут і припису з Второзаконня 23:3. Проте соціальна ситуація за днів Езри та Неемії (приблизно через 600 років після часів Рут) була вже зовсім іншою, ніж та, що описана в Книзі Рут. Багато євреїв, які повернулися після 70-річного вавилонського полону, взяли собі «**поганських**» дружин – моабійок, аммонійок тощо (Езри 9:1–2, 14; 10:2, 10–18, 44; Неемії 13:23–30), замість того щоби вступати в законні шлюби з єврейками або вірними навернених в юдаїзм. Старозавітні заборони на шлюб з іноземцями (Вихід 34:15–16; Второзаконня 7:1–4) стосувалися **ненавернених язичників**, а не вірних прозелітів у юдаїзм.
3. Він був пра-правнуком Рахаб з Єрихону, але Давид не був єрихонцем.